

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/I. Vse pošiljatve je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 60 Din, za inozem. 80 Din. Posamezna številka 1'50 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne notice vseh vrst je plačati po Din 2'50 od petih vrst. Inzeratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Gmotni položaj učiteljstva in uradništva vobče

(Učiteljsko društvo za Maribor mesto.)

Na zborovanju učiteljskega društva za Maribor mesto, dne 25. nov. 1926 je poročal o gmotnem položaju učiteljstva in uradništva vobče tov. Alt. Po zaključeni debati, ki se je je udeležilo več tovarišev, je bilo sklenjeno, naj se izbere poseben odsek, ki naj iz vseh stavljenih predlogov sestavi resolucijo. Ta redakcijski odsek je pretresal na svoji seji predloženo tvarino, ki se je naslanjala deloma na poročilo tov. Alta, deloma na med debato iznešene misli tov. Grčarja. Radi tega je odsek določil tov. Alta in tov. Grčarja, da končno sestavita vsak svoj del resolucije in ju izročita tov. predsedniku, da celotno resolucijo da na prihodnjem zborovanju članstvu v razpravo in sklepanje. Na zborovanju dne 19. januarja 1927 je bila resolucija sestavljena v prvem delu po tov. Grčarju in v drugem delu po tov. Altu brez debate soglasno sprejeta. Glasi se:

Stanovska organizacija.

Stanovska organizacija je sredstvo, s katerim si članstvo s solidarnim nastopom pridobiva stanovskih pravic in ugodnosti in jih čuva pred izgubo. Organizacija se more izživljati samo ob popolni demokratični uredbi, zato mora izginiti iz naših organizacij gospodstvo. Vsak posameznik se mora zavedati, da tvori celico organizacije in se mora kot tak udeleževati: dejanski sodelovati pri zasledovanju organizacijskih ciljev in to na mestu in v delokrogu, ki je posamezniku odrejen. Mrtva celica ne spada v živ organizem, ona moti neoviran, prirodni razvoj, mnogo mrtvih celic pa ubije vsak organizem.

Zavest državnega uradništva.

Vsak posameznik se mora zavedati vseh povesod: v službi, organizaciji, doma in v javnosti, da je pripadnik uradniškega stanja in kot tak celica stanovske organizacije! Vse državno življenje urejuje danes pri nas birokracija. Ona odloča tudi v uradniških zadevah. Birokracija pa sestavlja uradništvo samo! Le prepogosto bide birokracija po lastnih uradniških interesih, ker posamezniki pozabljajo, da bi se morali povesod in na vseh mestih zavedati, da so celica uradniškega organizma. Tako postaja uradnik sam največji sovražnik uradništva.

Državna administracija in uradništvo.

Sistem državne administracije je kompliciran, okoren in drag. Zato je potrebno številno uradništvo, ki obremenjuje državno gospodarstvo, ki pa ob okorelosti sistema kljub vsemu ne zmora poslova.

Vsi dosedanji poboljševalci gledajo samo na materialno breme, ki ga tvori uradništvo za državo, ne vidijo pa slabega sistema. Zato poskušajo s prostimi redukcijami rešiti to vprašanje in odpuščajo ali upokojujejo dobre uslužbence, a so vsled sistema primorani čez nekaj časa nastavljeni nove, neizkušene uradnike.

Zborovanje predstavnikov učiteljstva, zastopnikov UJU iz vseh okrajev Slovenije v Celju.

Sijajna manifestacija mirnega stanovskega dela, stanovske sloge in pravega tovarštva. — Sodba nad onimi, ki umetno delajo razdor in zmedo v naših stanovskih vrstah. — Poročilo novega poverjenika in revizijskega odbora. (Seja širjega sosveta poverjeništva UJU Ljubljana v Celju, dne 2. februarja 1927.)

Otvoritev.

Ob 10½ predpoldne otvori v deški osn. šoli tovariš poverjenik Andrej Skulj sejo, pozdravivši navzoče člane — zastopnike učiteljstva vse Slovenije.

Seje se je udeležilo tudi precej drugega učiteljstva Celja in okolice.

Tovariš strokovni tajnik Josip Kobal ugotovi, da ni zastopanih na seji naslednjih 5 društev: brežiško, kozjansko, marenbersko, novomeško in šoštanjansko društvo.

Med sejo sta prišla predsednika marenberskega in novomeškega društva. Naknadno se je opravičil predsednik šoštanjanskega učiteljskega društva.

Poverjenikovo poročilo.

Nato sledi poročilo tovariša poverjenika Andreja Skulja o delu poverjeništva od celjske skupščine do danes:

Poverjeništvo, kateremu je celjska skupščina podelila za poslovno dobo svoje

V državno administracijo je uvesti sistem upravne ekonomije. Predvsem je izvesti organizacijo samouprav z najširšim delokrogom. S pomočjo teh bo mogoče uvesti v državno administracijo upravno in materialno ekonomijo in izvesti pravilno redukcijo uradništva. Samoupravne oblasti bodo zajedno zamogle prevzeti sposobne in delazmožne uradniške sile, ki bi vsled spreminjenega upravnega sistema postale pri državni upravi odveč in bi se tam reducirale.

Gmotno vprašanje uradništva.

Po razmotrivanju neugodnega gmotnega položaja učiteljstva in vsega državnega uslužbenstva vobče je prišlo učiteljsko društvo za mesto Maribor vzpričo ponovnih vznemirljivih časopisnih vesti o zopetnem poslabšanju naših itak že skrajno okrnjenih gmotnih in moralnih pravic do naslednjih zaključkov:

Pogoji za rešitev istega:

Svojo rešitev iz tega nevdzdržnega stanja vidimo v čimprejšnjem uresničenju tehle temeljnih zahtev:

Združitev vsega učiteljstva v enotni organizaciji.

1. Da se vse jugoslovensko učiteljstvo najtežje združi v enotni strokovni organizaciji v našem UJU, ki bodi edina reprezentanca vsega osnovnošolskega učiteljstva v državi.

Združitev vseh strokovnih organizacij uradništva.

2. Da se sleherni državni uslužbenec organizira v svoji strokovni organizaciji; vse strokovne organizacije od služiteljev do univerzitetnih profesorjev pa po svojih oblastnih oziroma pokrajinskih organizacijah v enotno činovniško organizacijo kot predstaviteljico vsega državnega uslužbenstva.

Iniciativno in energično vodstvo strokovnih organizacij.

3. Da se v vse centralne organizacije volijo neustrašni, energični možje, ki bodo smotreno, iniciativno in dosledno zastopali edino le interese vsega članstva in v dosego skupnih ciljev brez kolebanja segali po vseh uspehe obetajočih sredstvih.

Boj za načela in skupni smoter.

4. Svarimo vse posameznike, da z osebnimi ambicijami in pretenzijami, z osebnimi spori in prepri in ne kršijo discipline in ne razdvajajo naših vrst.

Zavedajmo se, da needin in nedisciplinirani nastop državnega uslužbenstva je in ostane grobokop naših moralnih in pravnih prilik.

Zato opuščajmo osebna nasprotstva, kadar se bide boj za načela, potlačimo individualna stremeljenja, kadar gre za skupni smoter in sledimo klicu iz naših vrst: Vsi državni uslužbenci v enotno fronto za pridobivanje stanovskih pravic in dobrin in očuvanje istih pred izgubo!!

poverenje, stopa danes pred širji sosvet, da poroča o svojem dosedanjem delovanju, o svojih uspehih in neuspehih, da predloži poročilo, v kolikor se je izvršila, na skupščini naročena revizija gospodarskega stanja poverjeništva in drugo.

Po izglasovanju deklaracije na celjski skupščini, s katero so jasno označene smernice naše stanovske politike, smo bili trdno uverjeni, da se poleže v naših vrstah nastalo razburjenje, da bomo prešli z vsem članom na delo po začrtani poti. Uverjeni smo bili, da bodo tovariši, ki se niso mogli pridružiti večini, priznali svojo manjšino in skušali uveljaviti svoje zahteve in težnje legalnim potom kot opozicija.

Upoštevali smo tudi oddvojeno mišljenje, ki naj budi v članstvu razmišljanje in svobodno presojo, ga izpopolnjuje in usposablja potom plemenite borbe. Le tem potom vidimo možnost izpopolnjevanja nas samih in razvoj resnično svobodne organizacije,

iskrene stanovske zavesti in discipline, dvig našega stanja, ugled in napredek šole in naroda.

Potom organizacije moremo priboriti našemu stanju ugled in spoštovanje najširših plasti naroda, da bomo res pravi narodovi učitelji. V pravični borbi za naše pravo, neumornem delu v šoli, na prosvetnem in gospodarskem polju, v iskrenem stanovskem edinstvu, hočemo z dejanji in vzgledom, ne samo z besedami, delovati za pravo edinstvo, srečo, napredek in blagostanje naroda ter naše velike in edinstvene države.

Iskreno mi je žal, da je prišlo drugače, da sem se motil v preglobokem zaupanju iskrenega tovarštva.

Spomenica »akcijskega odbora«.

Ko smo dospeli na glavno skupščino v Beograd, so nam izročili tako spomenico »akcijskega odbora«, ki je bila poslana iz Ljubljane v Beograd, brez vednosti poverjeništva. To spomenico, v kateri so hoteli podpisani tovariši izpodbijati legalnost izvoljenega poverjeništva, nam je izvršni odbor izročil, ker jo je smatral kot neumestno in nepravilno vloženo.

Povabili smo v spomenici podpisane člane akcijskega odbora, naj popravijo storjeno napako in dajo poverjeništvu, kakor žaljenim članom bivšega in sedanjega poverjeništva zadoščenje. Ker pa je ostal naš spravljeni apel brez odziva, smo morali, branč ugled organizacije in njenih članov — pred sodišče. Zavedajmo se, da smo tovariši, da nam je treba sloge in ljubezni, smo pristali na najmilejšo poravnavo v posebni »izjavi«, ki naj jo poleg »Učit. Tov.« objavi tudi list »Edinstvo«. Obzalujemo, da še temu niso naši nasprotni tovariši takoj ustregli v smislu dogovora.

O listu »Edinstvo«.

ne mislim govoriti. Imate svoj razum in lastno sodbo. Če je bil ta list potreben, če koristi našemu ugledu, sodite sami. Povdariti pa moram, da so ga začeli izdajati in z njim cepiti naše vrste tisti tovariši, ki so nas 30 let vodili in nam ob vsaki priliki za bičevali sloge in discipline.

Beograjski kongres.

Vizitka za našo beograjsko skupščino je bila, kakor sem omenil, spomenica »akcijskega odbora«, katero je pozneje žigosalo sodišče. Zalegla pa je le v toliko, da je bil sprejem dokaj rezerviran.

Z zadovoljstvom pa smo zasledovali ves potek, za nas tako važnega zborovanja v Beogradu. Pripravljani smo bili zastopati naše stališče, pa kmalu smo uvideli, da nam tega ne bo niti treba, ker so se govorili in izvajanja vseh govornikov popolnoma krila z našimi načeli. Težki časi in bridke izkušnje, trpka bodočnost nas združuje v enotno fronto iskrenega stanovskega Uduženja.

Nepozabno nam ostanejo v spominu iskrene besede članov sedanjega našega glavnega odbora tov. Vlade Petrovića, bivšega predsednika Stankovića in drugih, tik pred volitvijo predsedstva, ko so vsi tako iskreno povdarjali, naj pozabimo, kar je bilo, kar nas je ločilo, naj prevlada stanovska zavest, da se iskreno družimo in delamo na edinem pravcu prave stanovske edinstvenosti in izločimo iz naših vrst vse, kar nas bi moglo razdvajati. (Buren aplavz).

Zaključili smo našo državno skupščino v najlepšem soglasju v iskreni manifestaciji za popolno stanovsko edinstvo.

Poverjeništvo pred ministri.

Pri tej priliki ne smem preiti neljubega očitka, da smo se šli člani poverjeništva klanjat tedanjemu ministru g. Puclju.

Z vednostjo predsedstva UJU smo posetili tedanjega slov. ministra, po želji upraviteljev in učiteljev kmetijsko-nadaljevalnih šol v svrhu podpore za te panoge šolstva. Po uspehi intervenciji smo, vedoč da se pripravljajo nekatera premeščanja učiteljev in nekatere spremembe pri nadzornikih, opozorili g. ministra na to, da še nobena stranika ni koristila ne sebi ne učiteljstvu s takimi čini. Ne ščitimo krivcev, če so, mora pa se jim krivda neoporečno dokazati, nato pa naj se ukore in premešte, ali kakorkoli v merah zakona kaznujejo.

Nismo se torej klanjali, opozorili smo g. ministra samo na to, kar zahteva zakon in pravica, kar zahtevajo naši tovariši, kar nam naroča deklaracija.

Tako bomo, če bo potreba, opozorili vsakega g. ministra in zadevnega predstavnika, katerekoli stranke, da očuvamo učiteljstvo neprijetnih presenečenj in trpljenja, da priborimo zakonu pravo in pravico.

Sodite cenjeni tovariši sami, kaj je bolje, kaj previdneje — trpljenje in krivico odvrčati in zabraniti, ali že storjeno popravljati.

Prepričani smo, da naš korak ni bil brezuspešen. Sami veste, da so neljuba, toliko gorja in bridkosti rodeča premeščanja skoraj popolnoma prenehala.

Slučaj Möderndorfer.

V zadnjem času nas je presenetil slučaj tov. Möderndorferja. Ne bom Vam o tem razpravljaj, zadeva Vam je bila razjasnjena v »Učit. Tov.«

Pri tem slučaju so pritisnile na slov. učitelja preko zakona močne komponente. Poverjeništvo je storilo vse, kar mu je bilo mogoče, opirajoč se na pravo zakona. Razčistili smo zadevo, da so odločilni faktorji pripoznali grde klevete, ki so se tajno sklepane proti tov. Möderndorferju. In to je uspeh, da so bili prvotni dekreti preklani in so bili merodajni faktorji delno pripravljani popraviti krivico. Primorani so bili skriti se za člen 71.

Seje predsedstva in poverjenikov UJU.

V svrhu ožjih stikov med predsedstvom UJU in poverjeništvi si je osvojila letošnja beograjska skupščina predlog pover. Ljubljana, da se vrše vsaj vsak drugi mesec skupne seje poverjenikov s predsedstvom UJU.

Prvi sestanek se je vršil zadnji dan oktobra minulega leta v Zagrebu, na katerem so bila zastopana pov. Beograd, Ljubljana, Split in Zagreb, odsotno je bilo ono iz Sarajeva.

Na tej, ves dan trajajoči seji so se poročili predsedstva o širjenju in utrjevanju organizacije ter živahnem delovanju v izvršnem odboru, pretresale smernice za spremembo pravil, določali temelji za organizacijo našega tiska, o ureditvi in utrditvi organizacije po vsej državi, o stikih z inozemskim učiteljstvom in o ustanovitvi »Učiteljske samopomoči« po vseh poverjeništvih.

V pretresu je bil tudi zakon o osnovnih šolah in sprejeto je bilo naše stališče osemletne šolske obveznosti, ki naj se za deželo v zadnjih dveh letih presoduje pouk tako, da bodo to kmetijsko, odnosno gospodarsko nadaljevalne šole. Učitelji pa naj prejemajo za ta pouk nagrade. (čl. 16.)

Zivahno smo razpravljali na tej seji o učnih načrtih in zavzeli stališče, ki je bilo objavljeno v 10. številki »Učit. Tov.«

Ko se je razpravljalo še o merah glede zaščite učiteljstva, ki je bilo preganjano vsled političnih prilik, je bilo stavljenih več samostojnih predlogov, tako glede razširjanja in utrditve naše organizacije, glede delegiranja našega člana v komisijo za izpremembo čin. zakona in glede zaščite učiteljev, pri odsluženju kadrskega roka.

Vsled prekratkega časa je bilo več predlogov odloženih pismenim potom.

Prva seja, ki je bila stvarna in plodovita, je potekla v najlepšem soglasju. Druga seja, ki bi se imela vršiti dne 25. januarja t. l., je bila preložena na našo prošnjo na februar, ker smo imeli obilo posla s pripravami za sejo širjega sosveta.

Skupno delo z ostalim državnim uradništvom.

Važno je vprašanje združitve vseh državnih uradnikov v skupno stanovsko organizacijo. Vprašanje nastane, kako stališče naj zavzame k temu vprašanju učiteljstvo. Jasno!

Dolgo smo bili boj za naše podržavljenje. Z izvojevano pravico se moramo zavedati tudi dolžnosti na skupnem sodelovanju uradniške organizacije, skupne fronte, v svrhu obrambe skupnih pravic, tako v moralnem, kakor gospodarskem oziru.

To potrebo po skupni organizaciji ste potrdili s svojimi sklepi pri okrajnih društvih glede pristopa v činovniški savez.

Kot zastopnik poverjeništva Ljubljana sem se udeležil običnega zbora glavnega čin. saveza v Zagrebu.

Prepričan pa sem se, da ta organizacija taka, kakor je bila do sedaj, ni v stanju vršiti nalog, ki se ji nalagajo. Oster odpor Hrvatov pod vodstvom Benkovića, Dalmatincev pod vodstvom prof. Katunarića ter južnih Srbov in Črnogorcev, katere pa smo Slovenci le delno podpirali, je pokazal, da je treba novih sil, nove preorientacije, ki sliči našim težnjam, po strogo stanovski, od političnih strank neodvisni uradniški organizaciji.

S sprejetjem novih pravil in snovanjem pokrajinskih savezov smemo upati, da se bo organizacija konsolidirala in pridobila dovolj moči za uspešno delo.

Savez v Ljubljani, katerega člani smo tudi mi v ljubljanskem poverjeništvu včlanjeni učitelji, je sprejel v svoja pravila dokaj od naše strani stavljenih predlogov in je upati, da bodo poleg nas stopile v savez vse večje organizacije.